

Simon Rich: Kusiaistarha ja muita epätoivoisia tilanteita

.uom. Petri Stenman Like 2008.

Risto Niemi-Pynttari

Konservatiivi nauraa kaikelle oudolle

Millaiseksi opiskelijat kuvittelevat Yhdysvaltain presidentin

– Herra Presidentti, oletteko kuulleet uutiset? Pittsfieldin yliopiston opiskelijat marssivat ulos luennoilta vastalauseena sodalle.

– (Purskauttaa kahvit suustaan) Täh – mitä oikein sanoit?

– Ilmeisesti opiskelijat lähtevät luennoilta ja marssivat saman tien ulos rakennuksesta.

– Mutta opiskelijathan rakastavat luentoja. Jos he ovat valmiita luopumaan niistä, he ovat varmasti tosissaan tämän rauhajutun kanssa! Mistä kuulit mielenosoituksesta?

– Valkoinen talo kuulee kaikista mielenosoituksista, pienimmistäkin.

– Ai, totta, muistanhan minä.

– Ette ole kuullut puoliakaan, herra Presidentti. Ryhmän johtaja sanoo, että ellette lopeta sotaa tänään, he aikovat... aikovat... Olen pahoillani, mutta en voi sanoa sitä ääneen. Se on vain niin kerta kaikkiaan kamalaa.

– Sano, saatana! Minä olen Presidentti.

– Selvä! Jos ette lopeta sotaa tänään, he aikovat jäädä pois luennoilta koko loppuviikoksi.

– Kotiuta joukot.

– Mutta herra Presidentti! Olisiko meidän syytä keskustella tästä?

– Kotiuta joukot.

(Simon Rich, suom. Petri Stenman)

Simon Rich kirjoittaa hauskaa, monty pythonmaista, komiikkaa, monenlaisten sketsien joukossa tämä on selvästi konservatiivisesta maailmasta kotoisin. Ei siksi, etteikö luentolaikoissa olisi vitsailun aihetta, vaan siksi että Presidentistä tulisi naurettava jos hän "ottaisi tosissaan tämän rauhanjutun".

Vanha totuushan on, että satiiri paljastaa vallankäytön illuusioita, konservatiivinen satiiri tekee heikkojen ja muutenkin voimattomien kapinoinnin naurettavaksi. Samanlainen sketsi on "Julmuutta eläimille" niminen juttu jossa lehmältä, kanalta ja sialta kysytään eläinten kohtelusta. Esimerkiksi kana:

– Olet elänyt tässä vajaan puolen neliön häkissä koko elämäsi. Miltä tuntuu tietää, ettet koskaan tapaa perhettäsi?

– Rehu säkissä. Syö pois.

– Ovatko "vapaat kanat" todella vapaita? Vai nöyrytetäänkö niitä samoin aivan kuin tavallisia, tehdaskanalan kanoja?

– Minä syö rehu säkissä. Lepää. Nukkuu.

On todella karmaisevaa, että eläimet ovat näissä sketesissä esitetty tuskin puhekykyisiksi, kankeasti äänтелеviksi. Samalla tavalla mustat esitettiin pari sataa vuotta sitten. Mark Twainin ja aikalaisten tapa esittää mustien puhe oli juuri tuota.

Edelleen, voimattomien ja mitättömien puolustaminen osoitetaan tällaisissa sketseissä naurettavaksi. Konservatiivinen maailma perustuu käsitykseen, että "sehän on itsestään selvää" eli totuttu asioiden järjestys on se oikea. Tämän järjestyksen muuttaminen on "turhaa vouhotusta", ja siksi konservatiivinen huumori ammentaa voimansa turhan vouhotuksen satirisoinnista.

Aluksi olin innostunut Simon Richin komiikasta. Siinä ei ollut vanhantavan pakinahuumorin rasitetta. Tutkin sen strategioita ja taitavia näkökulmien kehittelyjä. Eräs parhaita strategioita oli juuri tuo sama kuin tuo "millaiseksi opiskelijat kuvittelevat yhdysvaltain presidentin". Samalla tavalla herkulliseen näkökulmaan perustuivat sketsit nimeltä: "'Millaisiksi lapset kuvittelevat aikuisten illalliskeskustelut", millaiseksi koululainen kuvittelee Unicefin,"jos elämä olisi yhtä yläastetta".

Saman strategian voisi kääntää kohti niitä, jotka pelkäävät kaikkea uutta. Mitä Archie Bunker kuvittelee kasvisravintolassa tapahtuvan? – kuinka ruokailijat ryystävät räkä poskella limasosesoppaa, pullauttavat puoliksi sulaneita ruohopalleroita vatsastaan ja tarjoavat niitä toisilleen, aterian päätteeksi he nyppisivät kitalakeen tarttuneita havuneulasia – joksikin näin vastenmieliseksi hän kuvittelee varmaan kasvisten syömisen.

Koulusketsit ovat Simon Richin kirjan parhaita, ehkä siksi että ne ammentavat pätkähullun koululaishuumorin traditiosta. Niiden jyrkkiä vastakohtia, vaikka samalla strategialla kirjoitettuja, ovat poliittisen satiirin alueeseen kuuluvat jutut. Ne ammentavat archie bunkerin asenteesta ja ennen kaikkea konservatiivisten sanomalehtien

Simon Richin "Kusiaistarhassa" tuntui, että teoksen alun hauskuuden jälkeen viimeinen luku ruiskaisi kuset lukijan silmään. Viimeistä lukua hallitsi aika iloton sotahuumori, sekä muutama opiskelija- ja eläinsketsi.